

Gastlessen Pedagogisch kader kindercentra 0-4 jaar - Docentenhandleiding

Gastless Eten en Drinken 2
Gastless Eten en Drinken 3

Gastlessen Eten en Drinken 2 en 3 - Docentenhandleiding

Deze lesmodule hoort bij hoofdstuk 13 uit het Pedagogisch kader kindercentra 0-4 jaar.

Lesduur 2x 50 minuten

Doelgroep ROC-leerlingen

Noot voor de docent

- Lees voorafgaand aan de les hoofdstuk 13 'Eten en drinken' uit het Pedagogisch kader kindercentra 0-4 jaar.
- Lees voordat je deze handleiding doorneemt de 'Algemene handreiking bij de gastlessen'.

LET OP!

Deze lesbeschrijving bestaat uit twee lessen van 50 minuten.

De 1ste les bestaat uit 4 delen

1. Opener 'Stellingenspel'	ca. 10 minuten
2. Korte inleiding op de les	ca. 5 minuten
3. Praktijkopdracht (regels bij het eten en drinken)	ca. 25 minuten
4. Afsluiting met invulopdracht	ca. 10 minuten

De 2de les bestaat uit 3 delen

1. Terugkomen op de vorige les	ca. 5 minuten
2. De praktijk (naar aanleiding van de invulopdracht)	ca. 40 minuten
3. Afsluiting	ca. 5 minuten

De genoemde tijden zijn richtlijnen. Een onderdeel kan iets uitlopen of juist korter duren.

Doelen van deze les

- Leerlingen bewust maken van de eigen visie op regels;
- Leerlingen bewust maken van de eigen opvoeding rondom eten;
- Leerlingen bewust maken van hun effect op kinderen.

Les 2: Eten en drinken

1. Opener

10 minuten

Het Stellingenspel

Het Stellingenspel heeft twee mogelijkheden om uit te voeren. Lees de twee mogelijkheden goed door. Kies vervolgens in overleg met de vaste docent een variant om uit te voeren.

Mogelijkheid 1

Voordat de les begint knip je vijf vellen rood A-4 papier in vieren zodat je 20 kleine papiertjes hebt. Doe hetzelfde met vijf vellen groen A-4 papier.

Tijdens de les deel je aan iedere leerling een rood en een groen papiertje uit. Je schrijft de stellingen op het bord. Het beste is om de leerlingen maar 1 stelling tegelijk te laten zien. Bespreek met de vaste docent hoe je dit het beste kunt realiseren. Uiteraard kun je de stellingen vooraf op een flip-over zetten of, indien aanwezig, gebruik maken van een beamer of digi-bord.

Lees vervolgens de eerste stelling hardop voor aan de klas. Je vraagt de leerlingen om na te denken over deze stelling. Je wilt weten of de leerlingen het eens of oneens zijn met de stelling. Breng de stelling in stemming. Dit doe je door de leerlingen te vragen om het rode papier op te steken als zij het oneens zijn met de stelling, of het groene papier als zij het eens zijn met de stelling.

Als alle leerlingen een gekleurd papier hebben opgestoken, loop je door het lokaal en vraag je een aantal leerlingen hun mening toe te lichten. Het is belangrijk dat je de meningen goed afwisselt tussen eens en oneens. Vraag dus bijvoorbeeld aan drie leerlingen die het eens zijn met de stelling en drie leerlingen die het oneens zijn met de stelling om dit uit te leggen. Nadat je een aantal meningen hebt gehoord, vraag je aan de leerlingen of ze van mening zijn veranderd.

Lees de volgende stelling hardop voor en herhaal de werkwijze.

Mogelijkheid 2

Je schrijft de stellingen op het bord. Je leest de eerste stelling hardop voor aan de klas. Je vraagt de leerlingen om na te denken over deze stelling. Je wilt weten of de leerlingen het eens of oneens zijn met de stelling. Breng de stelling in stemming. Dit doe je door leerlingen die het oneens zijn met de stelling te vragen om aan de linkerkant van het lokaal te gaan staan. Je vraagt de leerlingen die het eens zijn met de stelling om aan de rechterkant van het lokaal te gaan staan.

Je loopt naar de leerlingen die links staan en vraagt er drie om hun mening toe te lichten. Daarna loop je naar de leerlingen die rechts staan en vraagt er drie om hun mening toe te lichten.

Als je een aantal meningen hebt gehoord, vraag je aan de hele groep leerlingen of ze van mening zijn veranderd.

Deze manier van werken is handig voor na de lunch. Je hebt leerlingen namelijk snel weer actief met deze werkvorm.

Noot voor de docent

Het is belangrijk dat jij als docent niet je mening oplegt aan de groep leerlingen. Je vraagt naar de mening van de leerlingen en geeft zo min mogelijk je eigen mening. Als je een leerling iets hoort zeggen waar jij het niet mee eens bent, laat dit dan voor wat het is. Ga er dan niet op in, want anders gaan de leerlingen misschien met jou in discussie. Het is juist de bedoeling dat ze zelf eerst een mening vormen.

Stellingen

Je hoeft niet alle stellingen te gebruiken. Kies er bijvoorbeeld twee uit die jou leuk lijken. Wanneer je alle stellingen gebruikt moet je er rekening mee houden dat je meer tijd nodig hebt dan 10 minuten. Je kunt de volgende stellingen gebruiken:

- Kinderen moeten eten wat de pot schaft;
- Als de kinderen nu iets niet leren eten, eten/lusten ze later niets;
- Je moet nooit straffen met eten;
- Kinderen moeten hun bordje leeg eten;
- Wat je gekozen hebt, eet je op.

Doelen van de werkvorm

- De leerlingen op een luchtige manier bezig laten zijn met het onderwerp van de les;
- De leerlingen laten nadenken over hun eigen mening over de regels die gelden tijdens het eten en drinken;
- Leerlingen laten oefenen hun mening onder woorden te brengen.

Benodigheden voor het Stellingenspel

Voor mogelijkheid 1: rode en groene briefjes.

Voor mogelijkheid 2: niets.

2. Inleiding bij hoofdstuk 13 Eten en Drinken

5 minuten

Achtergrondinformatie

In hoofdstuk 13 wordt het belang benadrukt van gezond en lekker eten en drinken en een gezellige sfeer tijdens het eten en drinken. Belangrijk is ook om kinderen emotionele en sociale competenties aan te leren tijdens het eten!

Werkwijze

Leg uit aan de groep wat de bedoeling van deze les is. Je hebt het tijdens de les niet over wat je met de kinderen eet, de les gaat over hoe je met de kinderen eet. Aan de hand van de in de inleiding gebruikte voorbeelden kun je ingaan op:

- de regels die gelden op de groep;
- de reden waarom bepaalde regels gelden;
- de manier waarop leerlingen zelf met eten omgaan;
- de voorbeeldfunctie die pedagogisch medewerkers vervullen.

3. En nu de leerlingen zelf

20 minuten

Uitleg voor de leerlingen

Je kunt de volgende tekst aan de leerlingen voorlezen:

“Iedereen wordt op een eigen manier opgevoed en iedereen heeft regels van huis uit meegekregen. Dat is goed en belangrijk want je opvoeding bepaalt voor een groot gedeelte de manier waarop je nu werkt. Niets is fout, alles is goed!

Belangrijk is wel om je bewust te zijn van je eigen opvoeding en de regels die je van huis uit hebt meegekregen. Het is ook belangrijk om te realiseren dat iedereen andere dingen heeft meegekregen van huis uit. Jouw opvoeding is waarschijnlijk anders dan de opvoeding die iemand anders heeft gehad. Zo eet de een bijvoorbeeld aan de eettafel, terwijl de ander voor de tv eet. Het is niet goed of fout om wel of niet aan de eettafel te eten. Oordeel dus niet over de gewoontes van iemand anders. Realiseer dat jouw opvoeding voor een deel bepaalt hoe je naar de regels in de groep van je werk of stage kijkt.

We gaan nu kijken wat voor regels jullie thuis hebben meegekregen. Maar we gaan het een beetje ingewikkelder maken door meteen te kijken of je die regels goed vindt voor op het werk. Steeds zal de vraag gesteld worden wat de kinderen van die regel kunnen leren.”

NB: Benadruk nogmaals dat een regel niet goed of fout is. De oefening is ervoor bedoeld om de leerlingen bewust te maken.

Werkwijze

Vraag de leerlingen om allerlei regels van (vroeger) thuis op te noemen

Een leerling begint. Vraag of de andere leerlingen dit herkennen of juist niet. Hoe was het bij hen thuis? Als je de regel of gewoonte helder hebt gekregen, vraag je de leerlingen vervolgens om verdieping. Dit kun je doen door de volgende vervolgvragen te stellen:

- Zou je dit een goede regel op je stage/werk vinden?
- Wat denk je dat de kinderen leren van deze regel?

Enzovoort.

4. Afsluiting met invulopdracht

10 minuten

Vorbereiding

Je print de lijst met regels bij het eten en drinken uit en kopieert deze, zodat je genoeg exemplaren hebt voor het aantal leerlingen.

Werkwijze

Leg altijd eerst de hele opdracht klassikaal uit!

Je vertelt de leerlingen dat zij een lijst met regels over eten en drinken krijgen. Het zijn allemaal regels uit de praktijk. Sommige regels lijken op elkaar, maar verschillen wel een klein beetje. Sommige zijn tegenovergesteld aan elkaar. Dit geeft niet, want de leerlingen moeten uiteindelijk de regels kiezen die voor hen belangrijk zijn.

Benodigheden

- De regels bij het eten en drinken (zie de bijlage op de volgende pagina).

Regels bij het eten en drinken (bijlage bij de invulopdracht van les 2)

Opdracht

Lees de onderstaande regels door.

Kruis vervolgens aan welke regels jij in je groep / werk / stage tegenkomt.

Vul tenslotte op de stippelijijn eventuele andere regels bij het eten en drinken in, die je tegenkomt in je groep / werk / stage.

- Met eten en/of drinken mag je niet lopen
- Met eten en/of drinken mag je niet lopen
- Eten en drinken doe je aan tafel
- Eén pm'er blijft zitten bij de (nog) etende kinderen
- Minimaal 1 keer fruit per dag
- Dreumesen drinken uit een (tuit)beker
- Niet strijden om korstjes, maar korstjes met een truc
- Brood en melk samen aanbieden, fruit en sap samen aanbieden
- Eten wel laten proeven maar niet dwingen
- Eerst een boterham en daarna melk, eerst het fruit en dan sap
- Geen maximum / minimum aan boterhammen
- Ontbijten op het dagverblijf moet als uitzondering kunnen
Ouders geven zelf het brood mee
- Uitkleden na het eten
Geen kinderen in rompertjes of ondergoed aan tafel
- Niet wachten met eten totdat iedereen brood heeft
- Wachten met eten totdat iedereen een boterham heeft
- Broodbeleg mag van het brood gehaald worden als het brood ook wordt opgegeten
- Kinderen moet je netjes leren eten
- Niet met je mond vol praten
- Niet vies spelen met eten en drinken
- Kinderen mogen kiezen wat ze op brood willen eten
Geen volgorde in hartig of zoet
- Kinderen hebben genoeg ruimte aan tafel
- Goed aan tafel zitten
Recht, aangeschoven, geen hand onder het hoofd, niet wippen op je stoel
- Geen eten weggoaien
- Kinderen moeten wachten totdat de meerderheid klaar is met eten
- Kinderen moeten wachten totdat iedereen klaar is met eten / drinken
- Kinderen moeten wachten tot iedereen klaar is met eten
- Zelf smeren moet
- Kinderen hoeven niet aan tafel te blijven zitten als ze klaar zijn met eten / drinken
- Kinderen krijgen een vork aangeboden, maar ermee eten is niet verplicht
- Kinderen moeten met een vork eten
- Tijdens het eten niet spelen met speelgoed
Maar afhankelijk van de situatie wel een knuffel of speelgoed in de buurt
- Petten af tijdens het eten
- Zelf smeren mag
- Geen snoep als traktatie
- Plassen mag onder het eten
- Kinderen krijgen wel drinken aangeboden, maar ze hoeven het niet op te drinken
- Kinderen mogen zelf het fruit kiezen
- Fruit hoeft niet op
- Als een kind wakker is krijgt het iets te eten en te drinken
- Geen muziek / radio aan tijdens het eten

- Pm'ers gebruiken een doekje om hun handen aan af te vegen.
Om aan je vingers likken tijdens het smeren te voorkomen
- Er wordt voor de verschillende vleeswaren verschillend bestek gebruikt
Rundvlees, varkensvlees
- Kinderen mogen met de verkleedkleden aan tafel
- Alle kinderen eten aan één tafel
- Niet etend lopen, eten doe je aan tafel
- Kinderen hoeven niet met een vork te eten
- Zingen voor het eten
- Kinderen mogen zelf kiezen hoe zij hun boterham willen
Dubbel, in stukjes, etc
- Handen wassen voor het eten
- Drinken is belangrijker dan eten
- Kinderen mogen yoghurt / vla etc. zelf lepelen
- Ieder kind krijgt een eigen bakje met fruit
- Wachten met eten / drinken totdat iedereen wakker is
- Meehelpen met tafel dekken / tafel afruimen
- Niet teveel zoetigheid op tafel
- Geen messen aflikken
- Men houdt rekening met de kinderen die een bepaald product niet mogen / lusten
- Kinderen mogen niet met de verkleedkleden aan aan tafel
- De pedagogisch medewerkers eten wat de kinderen eten
- De kinderen eten aan verschillende tafels
- De tafel ziet er verzorgd uit
Brood in een mandje, iedereen een eigen bord en beker, de tafel is niet overvol

Andere regels bij het eten en drinken in de groep:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Les 3: Eten en drinken

1. Terugkomen op de vorige les

5 minuten

Vraag de leerlingen of er nog vragen of opmerkingen zijn over de vorige les. Zo ja, beantwoord de vragen, indien mogelijk. Anders haal je nog even terug waar het toen om ging.

2. De praktijk naar aanleiding van de invulopdracht

40 minuten

Dit gedeelte van de les gaat over het werk op de groep in de kinderopvang

Werkvorm

Regels bij het eten en drinken

Uitvoering

De leerlingen hebben aan het einde van de vorige les de invulopdracht 'Regels bij het eten en drinken' meegekregen, met de vraag deze in te vullen.

Het invullen moest op basis van de onderstaande vragen:

- Kruis aan welke regels jij in je groep / werk / stage tegenkomt.
- Vul op de stippellijn eventuele andere regels bij het eten en drinken in, die je tegenkomt in je groep / werk / stage.

Vraag als eerste aan de leerlingen of er misschien nog aanvullingen op de lijst zijn.

Zo ja, schrijf deze op het bord.

Zo nee, ga door met de regels bij het eten en drinken.

Vervolg de les door een leerling een regel te laten noemen die zij is tegengekomen op haar stage / werk / groep.

Stel de leerling de verdiepingsvragen:

- Wat vindt de leerling van de regel?
- Is de leerling het eens met de regel?
- Waarom is de leerling het eens of oneens met de regel?

Als de leerling klaar is met vertellen, vraag dan de mening van een andere leerling over deze regel. Of vraag aan de gehele groep of er andere meningen zijn. Op die manier bespreek je meerdere regels, bij meerdere leerlingen.

Jouw taak als docent is om door te vragen bij de leerlingen en te verdiepen. Stel vragen als:

- Waarom vind je dat?
- Wat wil je ermee bereiken?
- Wat is het doel ervan?
- Is dat leuk voor de kinderen?
- Wat leren kinderen ervan?
- Wat doet de leerling zelf? (Denk hierbij aan de voorbeeldfunctie die een volwassene heeft voor kinderen.)

Doelen van de werkvorm:

- Leerlingen bewust maken van hun eigen houding en visie op regels over eten;
- Leerlingen een keuze laten maken in regels bij het eten en drinken voor de praktijk.

Benodigheden

De regels bij het eten en drinken.

3. Afsluiting

5 minuten

Sluit de les af (zie de algemene handleiding).

Het is belangrijk dat leerlingen op een ROC les krijgen van mensen met praktijkervaring en dat zij kennismaken met het Pedagogisch kader. Voor kinderopvangmedewerkers die als gastdocent lessen willen verzorgen liet BKK een aantal gastlessen ontwikkelen. Deze gaan over onderwerpen uit het Pedagogisch kader kindercentra 0-4 jaar.

Colofon

Tekst: Annemieke Waage
Eindredactie: BKK
Vormgeving: 100 kilo Grafische Vormgeving
Zie ook: www.pedagogischkader.nl

Bureau Kwaliteit Kinderopvang © 2012

Bureau Kwaliteit Kinderopvang

Varrolaan 62, 3584 BW Utrecht
t 030 256 72 30
e info@bkko.nl
i www.stichtingbkk.nl